

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Dubium III. An juramentum non repetendi pignus ante debitum solutum,
egeat relaxatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

promissione homini facta; quia, ut notat Sanchez *c. 1. matr. D. 46. n. 11.* Deus non acceptat, quod fit in præjudicium *juris tertii*, sine hujus consensu, saltem tacito. Unde quando dicitur *L. 2. §. mutui datio. ff. de rebus credit. invito Creditore aliud pro alio solvi non posse*, procedit in temporalibus, non in spiritualibus, & rebus Ecclesiasticis, ubi spectatur summa rei æquitas, contenta cum ea satisfactione, quam Fideles præstare possunt.

2057.

Alter casus fuit, an juramentum violent, vel relaxatione indigeat, qui, quod jurato alteri promisit sub reciproca obligatione juratâ, non implet, promissario repromissionem non servante? Ad hoc eadem Regi respondit Pontifex: *nec tui, etiamsi scriptum promissum tuum juramento, vel fidei obligatione, interpositâ conditione firmâsses, aliquatenus teneris, si constet eum conditioni minimè paruisse.* Hinc universim, quando juramentum factum est in favorem tertii cum aliqua conditione, nisi illa adimpleatur, jurans ad iuramentum servandum non obligatur, ut per Sayr. *in Clavi Regia, l. 5. c. 7. n. 5.* Valer. Reginald. *cit. l. 18. n. 54. ubi num. 34. vers. Secunda*, resolvit, quod in jure jurando intelligatur, si alter, cui juratum est, ac si vicissim iuravit, ex sua parte fidem servaverit; quia conditio adjecta suspendit dispositionem in futurum eventum, gloss. *in rub. vers. est autem conditio. ff. de condit. & demonstr.*

Si dicas: in voto continentiae ab utroque coniuge emissio etiam cum mutuo utriusque consensu, altero non implente, alter nihilominus tenetur ex voto, ut tradit Sotus *l. 7. de just. q. 3. a. 1.* dicens esse speciale in hoc voto; videturque desumi ex *33. q. 5. c. Quod Deo. 4.* ibi: *quod Deo pari consensu ambo voveratis, perseveranter usque in finem reddere ambo debuistis. A quo proposito, si lapsus est ille, tu saltem instantissime persevera. Quod te non exhortarer, nisi tibi ad hoc ipse consenserat. Nam si unquam renuisses ejus assensum, numerus te nullus defendisset annorum.* Aliter respondet Barbosa in *c. Pervenit. 3. b. t. n. 3.* dicens, regulam: *(frangenti fidem, impunè non servari fi-*

dem) solum habere locum respectu tertii, & ejusdem dispositionis; non autem respectu diversarum; quia in diversa & separata diriguntur; cum ergo in eo textu non unicum votum continentiae, sed duo fuerint emissa, & unusquisque principaliter teneatur ex suo voto ad continentiae observantiam, merito obligatur, licet alius labatur.

Huic tamen opponi posset, etiam in casu, quo quis iuravit, aliquid se datum alteri sub certa conditione, sub juramento implenda à promissario, esse duo juramenta, seu promissiones juratas; & tamen promissario non implente, etiam promittentem à promissione liberari, ex *n. 2057.* videtur igitur rectius dici, in dato casu fuisse votum cujuslibet absolutum, & independentem ab eo, quod alter impleat, Deo factum; id vero, quod tradidimus ex dicto *c. 3. b. t.* procedere solum, quando unum saltem tacite conditionatum est, ac implicat implementum reciprocum in eo, quod vicissim juratum est; præterquam, quod textus allatus ex *c. Quod Deo*, non habeat vim canonis; cum sit solum S. Augustini Ecditiam hortantis, ut, quod ipsa, & Vir eius, de mutuo consensu voverant, esto lapsus sit ille, saltem ipsa constantissime perseveret.

Dubium III.

An juramentum non repetendi pignus ante debitum solutum, egeat relaxatione?

Publius quibusdam pecuniam mutuo dedit, possessionibus, ac creditibus eorum in pignus receptis, atque insuper juramento obstrinxit debitores, quod super his pignoribus, donec debitum solutum sit, nullum ipsis gravamen inferre velint: Sed Archiepiscopus Creditorem illum idcirco excommunicavit, licet ex pignoribus, nondum sortem integram, deductis expensis percepisset, atque paratus fuisset, si integram perciperet, quod vellet esse contentus. Hoc intellecto Alexander III. rescripsit, ut idem Creditor, recepta prius

pritis cautione sufficiente, absolvatur a censura; dein debitores, qui possessiones oppignoratas subtraxerunt, per censuram compellantur eas restituere, nullamque Creditori super iis molestiam inferre, donec pecunia, mutuo accepta, ipsi soluta sit; postquam verò pecuniam, juxta iuramentum suum, solverunt, tunc Creditorem compellant ad restituendum, quidquid ultra sortem ipsum recepisse constiterit; quod si admonitus non paruerit, in eandem excommunicationis censuram, à qua absolutus erat, reducatur; sic habetur in *c. Ad nostram. 7. b. t.* Ex hoc textu deducitur, quod valeat iuramentum Debitoris, Creditori factum, se super pignore propter perceptos exinde fructus, nullam ei molestiam illaturum, donec pecunia ex mutuo debita illi, vel fors ex fructibus ultra censum debitum perceptis, sit exsoluta; nam hoc iuramentum nullam ex parte iurantis, & rei promissæ continet turpitudinem; & impleri potest absque peccato, consequenter tenet, & ob reverentiam divini Numinis servari debet.

1060. Dixi, donec fors ex fructibus, ultra censum debitum perceptis, exsoluta sit; nam si forte iam exsoluta debitor adhuc deberet redimere pignus pecuniaria solutione sortis, debitor ex vi mutui reciperet aliquid ultra sortem, imò non existente debito sortis, quæ ponitur extincta; ex quibus primum usurarium est; secundum, injustum, quia contineret exactiorem debiti, carentis omni titulo; si dicas: debitum solvendi pecuniam, mutuo acceptam, etiamsi fors exsoluta sit ex redundantia fructuum perceptorum ultra censum, ex conventionem debitum, fundari in pacto iurato: Resp. fundari quidem in pacto, sed aperte usurario, ut ostensum est. Sed hoc non obstante dicendum adhuc valere iuramentum, in quantum ex illo debitores obligantur Deo; cum ex parte iurantium debitorum absque peccato servari possit; qualiter diximus servandum iuramentum de solvendis Usuris; & sic videtur statui in dicto *c. ad nostram*, prout colligi videtur ex illis verbis: *cum autem ei pecuniam, sicut juraverunt, persolverint: vos*

ipsum ad restituendum, quidquid (deductis expensis) ultra sortem recepisse constiterit, inducere studeatis: & si communitus non fecerit, in eandem excommunicationis sententiam reducatis eundem. Ex hoc sequitur, quod, si debitores ante solutam pecuniam, ex mutuo debitam, etiamsi Creditor ultra censum debitum ex fructibus tantum percepisset, quo in sortem computato etiam hæc adæquaretur, vel eam excederet, vellet à Creditore pignus recipere, egeret prius relaxatione iuramenti.

2051. Sed dices. 1. Fructus percepti ex pignore computantur in sortem, seu debitum; & si sint sufficientes ad totum debitum, solvitur actio, & redditur pignus. Si itaque contra debitorem, seu mutuatarium post sortem integrè ex fructibus perceptam nulla actio competit, sequitur quod nulla eidem in solutio obligatio, quoniam actio & obligatio correlata sunt, ut colligitur ex *L. 1. C. de pignorat. action. R.* cum distinctione: fructus percepti ex pignore computantur in sortem, seu debitum; & si sint sufficientes ad totum debitum, extinguitur actio, & redditur pignus, si debitor huic juri non renuntiavit, *C. secus, N.* antecedens; & sub data distinctione consequens. Debitor autem iuramento se obligando, quod esto per fructus perceptos etiam fors compensata foret, nolit molestare Creditorem repetendo pignus, antequam pecuniam ex mutuo acceptam solvat, eo ipso renuntiavit juri suo, ceteroquin sibi ex tali casu competenti; ergo.

2062. Dices. 2. *Compensatio species solutionis est, L. si te. 4. §. solvisses. ff. de re judicata, & L. 76. ff. de V. S.* ubi dicitur: *dedisse etiam eum, intelligendum esse, qui compensavit*; si ergo ex mutuo debeam tibi mille, tu autem ex fructibus pignoris mei tantundem lucratus es, compensatione facta solvisses censendus sum, & iuramento satisfecisse. Resp. totum verum esse, quod dicitur, si debitor non renuntiavit juri, quod habet, ut compensatione solvat; contrarium autem est in præsentis casu, ut ostendimus præcedentem. Ergo. Et ratio est, quia, qui jura-

vit verè solvere, non poterit unquam compensationem objicere; quia propter dictionem, *verè*, videtur exclusa compensatio, quæ ficta solutio est, ut per Tiraq. de retractu lig. §. 3. gloss. 3. n. 6. Donel. comment. juris civilis, ad L. ne creditores, 10. num. 3. C. de pignorat. act.

Dubium IV.

Ad juramentum, metu extortum, non repetendi restitutionem beneficii, cui renuntiare quis coactus est, indigeat relaxatione?

2063. **C**asus est iste: Titius, Cajum gravi metu incusso compulit ad renuntiandum sibi beneficium cum juramento: cum autem Archiepiscopus Senonensis dubitaret, uter eorum beneficium habere debeat? ut habetur in c. si verò. 8. b. t. respondit Alexander III. quod non est tutum quemlibet contra juramentum suum venire, nisi tale sit, quod servatum vergat in interitum salutis aeternae: nec nos alicui dare materiam volumus veniendi contra juramentum proprium, ne auctores perjurii videamur; verum, aliquando in Romana Ecclesia à pluribus prædecessoribus nostris factum esse recolitur, quod Clerici, qui coacti Ministerium Ecclesiae abjurârunt, & ad coërcendam iniquitatem eorum, qui missi sunt, in eadem Ecclesia ministrare.

2064. Ex hoc textu sequitur. 1. ex communi Doctorum sensu, juramentum, rei licitæ metu extortum obligare, donec relaxetur; sic Covarr. de sponsal. p. 2. c. 1. §. 5. num. 2. Suarez tom. 2. de relig. tract. de juram. l. 2. c. 9. n. 3. & l. 3. c. 16. n. 18. Sanchez de matr. l. 1. D. 32. n. 1. & in præcepta Decalogi, tom. 1. l. 3. c. 11. n. 13. ubi nota, tametsi dicatur in textu, non esse tutum, contra juramentum venire, nisi tale sit, quod servatum vergat in interitum salutis aeternae, non bene inferri, ergo servandum erit, etiamsi res promissa sit venialiter mala; nam hoc non vergit in interitum aeternae salutis; textus enim necessariò intelligendus venit de quovis peccato, etiam levi, contra conscientiam; cum ne quidem

ad venialiter peccandum dari possit obligatio; cum & hoc sit contra bonos mores naturales; unde quamvis in hoc textu fiat mentio salutis aeternae, non excludit tamen peccatum veniale; nam licet peccatum veniale per se, & immediatè non privet salute aeternâ, & ita non vergat directè in illius dispendium; nihilominus tamen, dum durat, impedit vitæ aeternae consecutionem, & aliquo modo reddit hominem indispositum, seu impeditum ad perfectum Dei amorem, & hoc modo potest dici: illud vergere in dispendium salutis aeternae, ut eleganter explicat Suarez l. 2. c. 15. n. 3. post alios Sayrus, l. 2. c. 13. n. 6. & ante eos D. Thom. p. 3. q. 87. a. 2. ad 3. & 12. q. 89. a. 1.

2065. Sequitur, 2. quamvis Clericus beneficium, ad cujus renuntiationem juratam alterum per gravem, & injustum metum coëgit, non possit sibi retinere (cum illud sic habeat cum ingressu non canonico; & titulo compensandi injuriam illatam alteri teneatur ipsum restituere) spoliatum tamen non posse beneficium repetere, vel etiam recipere, juramento prius non relaxato, vel per cessionem spoliatoris, qua indirectè tollitur etiam obligatio ex juramento contracta respectu Dei; vel facta per Ecclesiam, quæ in tali casu consuevit relaxare juramentum, ut hac ratione iniquitas eorum, qui Viros Ecclesiasticos ad renuntiandum compellunt, coërcetur; ita c. Si verò.

2066. Not. præterea. 1. quamvis verum sit, in utroque jure, errorem, metum, & dolum sæpius æquiparari; & juramentum ex errore præstitum non obliget, ut tradit Suarez tom. 2. de Relig. l. 2. c. 11. & alii; non tamen sequi, etiam non obligare juramentum metu præstitum. Nam illa æquiparatio metus cum errore, vel dolo, non fit in omnibus (error enim, & dolo antecedens, cum dant causam contractui bonæ fidei, tollunt consensum; non metus, ut ostendimus l. 4. tit. 1.) sed tantum quoad firmitatem contractus, vel dispositionis; non quoad obligationem.

Nor.